

Vleermuis- onderzoek

Sporthal Achter de
Tuintjes, Gilze

COLOFON

Vleermuisonderzoek Achter de Tuintjes, Gilze

OPDRACHTNEMER	idverde Advies NL 5211 AK 's-Hertogenbosch T: 073 205 11 00 E: advies@idverde.nl
OPGESTELD DOOR	5.1.2,e (Adviseur Ecologie)
GETOETS DOOR	5.1.2,e (Senior Adviseur ecologie)
OPDRACHTGEVER	ABG Gemeenten Afdeling Gilze en Rijen Raadhuisplein 1 5121 JX Rijen
FOTO VOORBLAD	Impressie van het plangebied sporthal Achter de Tuintjes te Gilze
PROJECTNUMMER	722200141
STATUS	DEFINITIEF
VERSIE	1.0
DATUM	7 oktober 2020

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Plangebied	4
2 WERKWIJZE	5
2.1 Doel	5
2.2 Werkwijze vleermuisonderzoek	5
3 ONDERZOEKSRESULTATEN	6
3.1 Samenvatting Quicksan flora en fauna	6
3.2 Bevindingen vleermuisonderzoek	6
4 TOETSING AAN NATUURWETGEVING	9
5 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN	10
LITERATUURLIJST	11

1 INLEIDING

Dit hoofdstuk gaat in op de aanleiding van het aanvullende onderzoek. Eveneens is het plangebied kort toegelicht.

1.1 AANLEIDING

De ABG Gemeenten is voornemens om de sporthal Achter de Tuintjes te Gilze te renoveren. Daarnaast worden diverse bijgebouwen gesloopt en worden nieuwe bijgebouwen gebouwd. Het huidige plangebied bestaat uit een sporthal met verschillende voorzieningen (o.a. een restaurant).

Uit de eerder uitgevoerde quickscan (BTL Advies, 2019) blijkt de bebouwing geschikt te zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierdoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de functionaliteit (zomer- en paarverblijfplaats) van het plangebied voor vleermuizen.

1.2 PLANGEBIED

Het plangebied is uitvoerig beschreven in de rapportage van de eerder uitgevoerde quickscan (BTL Advies, 2019). Het plangebied bevindt zich in de dorpskern van Gilze. Het plangebied wordt aan alle zijden omzoomd door bebouwing en wegen (Figuur 1). Aan de voorzijde bevindt zich een parkeerplaats. Het gebouw bevat een plat dak met aan de randen ijzeren dakstrippen.

Afbeelding 3.1: Ligging en begrenzing van het plangebied, sporthal Achter de Tuintjes te Gilze.

2 WERKWIJZE

In dit hoofdstuk is kort de werkwijze van dit aanvullende onderzoek toegelicht.

2.1 DOEL

Het doel van het aanvullend onderzoek is het vaststellen van de functionaliteiten als verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied. Indien deze functionaliteiten worden aangetroffen in het te onderzoeken gebied dient dit aanvullende onderzoek als basis voor de ontheffing van de voorgenomen werkzaamheden.

In deze rapportage van het aanvullend onderzoek is beschreven welke soorten onderzocht worden, de functionaliteit voor deze soorten en de vervolgstappen om negatieve effecten te voorkomen (mitigatie).

2.2 WERKWIJZE VLEERMUISONDERZOEK

Uit de eerder uitgevoerde quickscan is aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen (zomer- en paarverblijfplaatsen) van vleermuizen aanbevolen. De te renoveren sporthal kan fungeren als zomer- en paarverblijfplaats voor vleermuizen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het vleermuisprotocol uit 2017. Hiervoor zijn veldbezoeken uitgevoerd in de kraam- en paarperiodes. De veldbezoeken in de kraamperiode zijn uitgevoerd door twee ecologen. Dit is noodzakelijk omdat het vastgestelde zicht op het plangebied van 75% met één ecoloog niet haalbaar is. De bezoeken in de paarperiode zijn uitgevoerd door één ecoloog, aangezien het onderzoek in deze periode gericht is op baltsactiviteit.

Vleermuizen vormen een nachttactieve groep. Om deze reden zijn de veldbezoeken in de schemering en in de nacht uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen (type Petersson D240x). Daarnaast is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Specifiek is gelet op verblijf indicierend gedrag, zoals zwermen, in- en uitvliegen en baltsgedrag.

In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde onderzoeken.

DATUM	TIJD	WAARNEMER	WEERSOMSTANDIGHEDEN	TYPE VELDWERK
09-06-2020	03:15-05:15	5.1.2,e & N. 5.1.2,e 5.1.2,e	Droog, bewolkt, 1 Bft en 11 graden	Onderzoek kraamperiode
15-07-2020	21:45-23:45	5.1.2,e & N. van 5.1.2,e	Deels droog, deels miezerregen, bewolkt, 1 Bft en 11 graden	Onderzoek kraamperiode
07-09-2020	23:00-01:00	5.1.2,e	Droog, onbewolkt, 1 Bft en 15 graden	Onderzoek paarperiode
29-09-2020	20:00-22:00	5.1.2,e	Droog, half bewolkt, 2 Bft. En 12 graden	Onderzoek paarperiode

Tabel 1. Onderzoekperioden te onderzoeken soorten in overeenstemming met de soortenprotocollen

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van de veldbezoeken beschreven en toegelicht. Ook worden de resultaten van de eerder uitgevoerde quickscan hier kort beschreven.

3.1 SAMENVATTING QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn een beperkt aantal vogels aangetroffen in het plangebied. De bebouwing binnen het plangebied fungeert als broedlocatie voor algemene broedvogels als de spreeuw. Daarnaast kunnen de groenstructuren in het plangebied fungeren als broedlocatie voor verschillende vogels. Tijdens het veldbezoek is een nestkast aangetroffen in 1 van de te kappen bomen. Deze nestkast kan dienen als nestlocatie voor soorten als bonte vliegenvanger, kool- en pimpelmees.

Vleermuizen

Het plangebied kan fungeren als foerageergebied voor vleermuizen. Het gaat hierbij zowel om de aanwezige groenstructuren als aanwezige bebouwing. De bebouwing in het plangebied kan fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen (paar- en zomerverblijfplaats). Aanbevolen is om onderzoek te doen naar de functionaliteit als verblijfplaats van het plangebied voor deze soortgroep.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen sporen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Echter kan het plangebied daarentegen wel fungeren als foerageer- en migratiegebied voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren.

Amfibieën

De aanwezige beplanting met strooisellaag in het plangebied kan fungeren als land- en overwinteringsbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën. Soorten als kam- en alpenwatersalamander worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop binnen een straal van 400 meter niet verwacht binnen het plangebied.

3.2 BEVINDINGEN VLEERMUISONDERZOEK

Alle relevante waarnemingen zijn in beeld gebracht in figuur 2. In de tekst worden verwijzingen gemaakt naar de nummers die corresponderen met dit figuur.

3.2.1 Kraam- en zomerperiode

Het eerste veldbezoek is uitgevoerd op 9 juni 2020. De weersomstandigheden waren droog, bewolkt, 1 Bft en 11 graden. De vleermuisronde is uitgevoerd van 03:15-05:15.

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen geconstateerd van vleermuizen die in het plangebied, sporthal Achter de Tuintjes te Gilze, hun verblijfplaats hebben. Wel zijn rondom het gehele plangebied meerdere foeragerende en overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

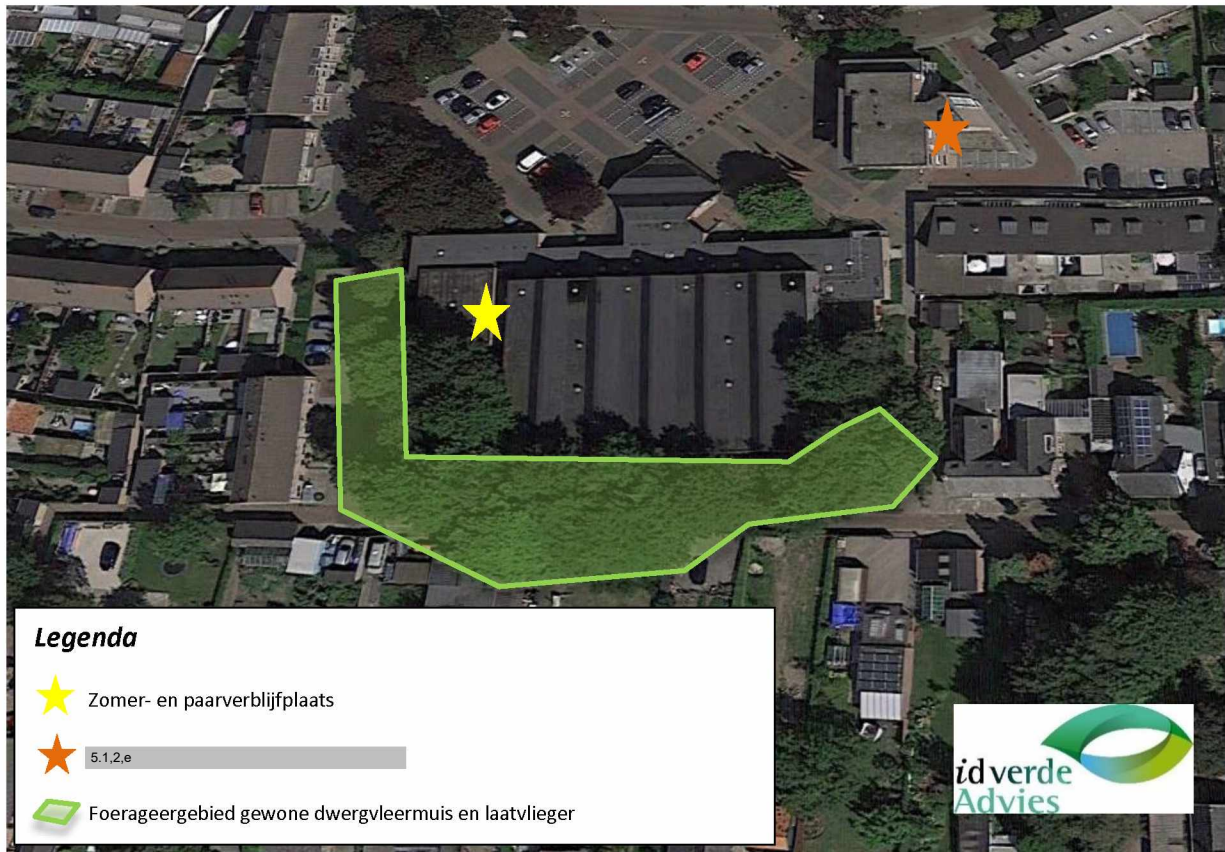
Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat zich in het gebouw direct grenzend aan het plangebied een kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt. Het gaat hierbij om het gebouw aan de Kapittelstraat 9F. Hier bevindt zich een kraamverblijfplaats van minimaal 80 exemplaren.

Het tweede veldbezoek is uitgevoerd op 15 juli 2020. De weersomstandigheden waren deels droog, deels miezerregen, bewolkt, 1 Bft en 11 graden. De vleermuisronde is uitgevoerd van 21:45-23:45.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere waarnemingen gedaan van vleermuizen die veelvuldig in het plangebied, sporthal Achter de Tuintjes te Gilze, verbleven. De hoogste activiteit is vastgesteld aan de westzijde van het plangebied. Meerdere exemplaren foerageerden hier en verdwenen bij het gebouw. Deze exemplaren vlogen niet

verder, waardoor het vermoeden is dat aan deze zijde van de sporthal zich meerdere zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen bevinden. De twee nog uit te voeren veldbezoeken in de paarperiode moeten uitsluitend gaan geven of hier daadwerkelijk zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn.

De kraamkolonie direct grenzend aan het plangebied bij de Kapittelstraat 9F was tijdens het tweede bezoek eveneens in gebruik. Tijdens het tweede veldbezoek zijn hier minimaal 54 exemplaren geteld.

3.2.2 Paar- en zomerperiode

Het eerste veldbezoek ten behoeve van de paarperiode is uitgevoerd op 7 september 2020. De weersomstandigheden waren droog, onbewolkt, 1 Bft en 15 graden. De vleermuisronde is uitgevoerd van 23:00-01:00.

Tijdens het eerste veldbezoek is een baltsend exemplaar van de gewone dwergvleermuis aan de westzijde van de sporthal veelvuldig waargenomen. Dit exemplaar verbleef gedurende het gehele bezoek in en rondom het plangebied. Naarmate het bezoek vorderde, werd de actieradius van het exemplaar groter en werd door het exemplaar veelvuldig gebaltst rondom de woningblokken die direct grenzen aan het plangebied. Het plangebied werd hierdoor minder vaak bezocht. Tijdens het veldbezoek zijn enkele laatvliegers waargenomen. Het betrof in alle gevallen overvliegende exemplaren die verder geen binding hadden met het plangebied.

Het tweede veldbezoek ten behoeve van de paarperiode is uitgevoerd op 29 september 2020. De weersomstandigheden waren half bewolkt, 2 Bft en 12 graden. De vleermuisronde is uitgevoerd van 20:00-22:00.

Ten tijde van het veldbezoek zijn meerdere baltsende gewone dwergvleermuis rondom de sporthal waargenomen. In- of uitvliegers zijn niet vastgesteld. Eén van de exemplaren verbleef gedurende het gehele veldbezoek aan de oostzijde van de sporthal. Dit is de locatie waar gedurende de andere veldbezoeken ook verblijfindicerende waarnemingen van de gewone dwergvleermuis zijn gedaan. Door deze waarnemingen is het aannemelijk dat in het oostelijk deel van het plangebied een zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is.

Aan de westzijde van het plangebied, Sporthal Achter de Tuintjes, is eveneens een baltsend exemplaar van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit exemplaar gebruikt de naastgelegen woningen als paarterritorium. Hierdoor heeft het exemplaar geen directe binding met het plangebied.

Gedurende het overgrote deel van het veldbezoek bevonden zich meerdere foeragerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger aan de oostzijde van het plangebied. Het exemplaar van de laatvlieger vertoonde geen verblijfindicerende gedrag.

4 TOETSING AAN NATUURWETGEVING

Onderstaand is getoetst of de voorgenomen activiteit effect kan hebben op de onderzochte soortgroepen. Voor onderbouwing van andere soortgroepen wordt verwezen naar de quickscan. Voor onderbouwing van de Wetsartikelen staat onderstaand een tekstkader met daarin de relevante wetsartikelen voor uw werkzaamheden.

Habitatrichtlijnen (Artikel 3.5)

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd evenals alle typen vaste rust- en verblijfplaatsen. Het plangebied kan fungeren als onderdeel van het leefgebied van vleermuizen. Op de overgang van de ijzeren dakstrip en de muurplaten zijn verschillende openingen aanwezig die door vleermuizen benut kunnen worden als invliegopeningen voor een rust- en verblijfplaats. Tijdens het uitgevoerde onderzoek is geconstateerd dat een zomer- en paarverblijfplaats (gewone dwergvleermuis) aan de westzijde van de sporthal aanwezig is.

Vanwege het feit dat de buitenwanden van de sporthal gerenoveerd worden, wordt de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vernietigd. Volgens de Wet natuurbescherming is een ontheffing noodzakelijk en dienen de verblijfplaatsen gemitigeerd te worden aan de hand van het kennisdocument 'gewone dwergvleermuis'.

De sloop van de laagbouw leidt niet tot vernietiging en/of verstoring van verblijfplaatsen van vleermuizen en dus ook niet tot overtreding van verbodsartikelen binnen de Wet natuurbescherming.

Het plangebied wordt door enkele gewone dwergvleermuis en laatvlieger gebruikt als vliegroute. Zowel de gewone dwergvleermuis en laatvlieger doorkruisen het plangebied om vervolgens via het zuiden te vertrekken. Doordat slechts enkele overvliegende vleermuizen zijn waargenomen en omdat in de omgeving voldoende alternatieven zijn om via de overige groenstructuren andere foerageergebieden en verblijfplaatsen te bereiken, is er geen sprake van een essentiële vliegroute.

Daarentegen dient vanwege de aanwezigheid een kraamkolonie direct grenzend aan het plangebied bij het gebruik van verlichting rekening gehouden te worden met aanwezige vleermuizen. Vleermuizen zijn namelijk lichtgevoelig. Gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting (armaturen) zorgt dat vleermuizen niet worden verstoord en hiermee geen overtredingen van verbodsartikelen binnen de Wet natuurbescherming optreden.

Wet natuurbescherming

Artikel 3.1

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Artikel 3.5

- 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5 Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

5 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN

Met de sloop van de laagbouw van sporthal Achter de Tuintjes gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. De sloop van de laagbouw leidt niet tot overtredingen van verbodsartikelen binnen de Wet natuurbescherming.

Met de renovatie van de wandplaten van de sporthal gaat een verblijfplaats van vleermuizen verloren. Het gaat hierbij om één zomer- en paarverblijfplaats (gewone dwergvleermuis) aan de oostzijde van de sporthal. Om te voorkomen dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, dient er voldoende zorgvuldig gehandeld, en gemitigeerd te worden. Om dit volgens regels te doen dient het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis gevolgd te worden (Bij12, 2017). Voor dit project betekent dat:

- Werken buiten de kwetsbare periode waarin de verblijfplaats wordt benut:
 - Het plangebied wordt gebruikt als verblijf tijdens de kraamtijd, de kraamtijd loopt van 15 mei tot en met 15 juni. Binnen deze periode mag de huidige verblijfplaats niet worden aangetast of verstoord.
 - Het plangebied wordt gebruikt als verblijf tijdens de paartijd, de paartijd loopt van 15 juli tot en met 31 oktober. Binnen deze periode mag de huidige verblijfplaats niet worden aangetast of verstoord.
- In het gebied is zomer- en paarverblijfplaats (gewone dwergvleermuis) aanwezig, om deze te vervangen dient er een veelvoud aan vervangende zomer- en paarverblijfplaatsen te worden aangeboden.
 - In de regel wordt iedere verblijfplaats die verloren gaat, vervangen door vier nieuwe verblijfplaatsen. Dit betekent dat er voor dit project 4 nieuwe zomer- en paarverblijfplaatsen aangeboden dienen te worden.
 - Wij adviseren u om de VK WS 02 Vleermuizenkast aan te schaffen via vivara.nl (of een soortgelijke kast). Deze kasten moeten worden opgehangen in afstemming met een deskundig ecoloog, om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken, en te voldoen aan de voorwaarden die gesteld worden aan de locatie.
- Voor het vernietigen van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk.
- De uitvoering van de maatregelen moeten vastgelegd worden, dit kan het best gedaan worden door een ecologisch werkprotocol op te stellen.
- Gebruik van armaturen bij de werkzaamheden noodzakelijk om lichtverstoring op vleermuizen te voorkomen.

LITERATUURLIJST

Bij12. (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* V1.0.
<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

BTL Advies. (2019). Rapportage Quicksan Sporthal Achter de Tuintjes, Gilze.